

Zpráva
o činnosti
Českého
báňského
úřadu
a
obvodních
báňských
úřadů

za rok

2017

Obsah

Úvod	2
1. ORGÁNY STÁTNÍ BÁŇSKÉ SPRÁVY	3
2. DOZOROVANÉ ORGANIZACE	8
3. DOZOROVANÉ ČINNOSTI	9
4. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ.....	11
5. MEZINÁRODNÍ AKTIVITY.....	14
6. DOSAŽENÉ VÝSLEDKY	15
Správní činnost.....	15
Evidenční činnost.....	16
Legislativní a právní činnost	17
Správa úhrad	18
OBÚ jako jiný stavební úřad	20
Kontrolní činnost	21
Sankce	22
7. STAV BOZP A BP V DOZOROVANÝCH ORGANIZACÍCH	23
Příloha Informace o stavu bezpečnosti v hornictví a při nakládání s výbušninami za rok 2017	23

Úvod

Předkládaná zpráva poskytuje základní přehled o činnosti státní báňské správy České republiky v roce 2017.

Státní báňská správa, tvořená Českým báňským úřadem a osmi obvodními báňskými úřady, i v roce 2017 plnila úkoly stanovené zákony a vládou, zejména v oblasti hornické činnosti, činnosti prováděné hornickým způsobem, nakládání s výbušninami a jejich prekurzory a používání pyrotechnických výrobků k ohňostrojným pracím.

V hodnoceném roce 2017 je především nutno upozornit na zvládnutý proces přechodu správy úhrad.

Změněný způsob výpočtu úhrady z dobývacího prostoru přinesl cca sedminásobný nárůst výnosu, který byl rozdělen oprávněným obcím. Z hlediska výnosu úhrady z vydobytých nerostů se prolíná v roce 2017 dvojitá právní úprava, a to platná před 1. lednem 2017 (pro úhradu za rok 2016) a platná po 1. lednu 2017 dle zákona č. 89/20016 Sb. (pro zálohy úhrady na rok 2017). Nová právní úprava společně se zvýšeným výnosem úhrady z vydobytých nerostů se promítne až v následujícím roce 2018.

O tyto a další výsledky, zejména ve správní, kontrolní a legislativní činnosti se zasloužilo 136 státních zaměstnanců a 58 dalších zaměstnanců podle zákoníku práce.

Trvalou prioritou státní báňské správy je nepolevit v úsilí zůstat vysoce profesionálním, odborně fundovaným a respektovaným úřadem a kvalitně vykonávat dozorovou, správní a legislativní činnost.

1. ORGÁNY STÁTNÍ BÁŇSKÉ SPRÁVY

Český báňský úřad (dále jen „ČBÚ“) je na základě zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky (dále jen „ČR“), ústředním orgánem státní správy. Činnost státní báňské správy (dále jen „SBS“), tj. ČBÚ a osm obvodních báňských úřadů (dále jen „OBÚ“), je upravena zákonem č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů.

V čele ČBÚ stojí předseda, kterého jmenuje a odvolává vláda ČR. Předseda ČBÚ je služebním orgánem pro ČBÚ i pro OBÚ podle zákona č. 234/2014 Sb., o státní službě.

ČBÚ, jakožto ústřední orgán státní správy, je správcem kapitoly 348 státního rozpočtu a zajišťuje osobní a věcné potřeby ČBÚ i OBÚ.

Celkový počet a rozdělení zaměstnanců (zákon o státní službě a zákoník práce) je uveden v tabulce č. 1.

ZAMĚSTNANCI SBS CELKEM (počet systemizovaných míst)	194
státní zaměstnanci	136
zaměstnanci podle zákoníku práce	58

Tabulka 1 Celkový počet a rozdělení zaměstnanců SBS.

Výkon činnosti, kterou provádí SBS, vyžaduje vysokou odbornou kvalifikaci, proto 125 zaměstnanců musí mít podle systemizace alespoň jedno vysokoškolské vzdělání. Z celkového počtu 136 míst státních zaměstnanců je 22 ústředních báňských inspektorů, 82 obvodních báňských inspektorů, 12 referentů vykonávajících ekonomické činnosti a správu úhrad z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů, 11 právníků-legislativců a 9 míst v kategorii ostatní (personalisté, referenti báňské správy, bezpečnostní ředitel a interní auditor).

Vymezení činnosti orgánů SBS

Kompetence a úkoly orgánů SBS jsou založeny v celé řadě zákonů. Nejdůležitějšími z těchto zákonů jsou:

- zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě,
- zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon),
- zákon č. 157/2009 Sb., o nakládání s těžebním odpadem a o změně některých zákonů,
- zákon č. 83/2013 Sb., o označování a sledovatelnosti výbušnin pro civilní použití,
- zákon č. 259/2014 Sb., o prekurzorech výbušnin a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prekurzorech výbušnin),
- zákon č. 90/2016 Sb., o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh.

Úkoly orgánů SBS jsou dále upraveny např. v zákoně o pyrotechnice, v zákoně stavebním, v zákoně o zbraních a střelivu, v zákoně o technických požadavcích na výrobky a v dalších. Při své činnosti orgány SBS podpůrně používají správní řád, daňový řád, zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a kontrolní řád.

Orgány SBS plní úlohu při výkonu správních a dozorových aktivit v mnoha oblastech. Základními oblastmi, ve kterých vykonávají orgány SBS svoji pravomoc, jsou:

- hornická činnost,
- činnost prováděná hornickým způsobem (např. dobývání nevyhrazených nerostů, podzemní stavitelství),
- ochrana a využití nerostného bohatství,
- nakládání s těžebními odpady,
- nakládání s výbušninami pro civilní použití,
- prekurzory výbušnin,
- ohňostrojné práce
- podzemní objekty,
- bezpečnost a ochrana zdraví při práci a bezpečnost provozu při výše uvedených činnostech,
- správa úhrad z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů,
- kvalifikace a regulované profese,
- technická zařízení při některých činnostech.

Činnost ČBÚ

ČBÚ provádí správní a dozorové činnosti, včetně činnosti kontrolní a evidenční; plní též úkoly nadřízeného správce daně podle daňového řádu ve věcech úhrad podle horního zákona. V rámci procesů územně plánovacích vydává stanoviska k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje.

Roli prvoinstančního orgánu hraje v oblasti uznávání odborných kvalifikací, a rovněž v oblasti výbušnin, ve které ČBÚ vydává povolení k nabývání, předávání, dovozu, vývozu a tranzitu výbušnin.

ČBÚ plní úkoly, které vyplývají z jeho postavení ústředního orgánu státní správy, zejména:

- metodické řízení OBÚ,
- odvolací orgán vůči rozhodnutím OBÚ,
- příprava a tvorba právních předpisů,
- nakládání s majetkem státu,
- meziresortní spolupráce,
- mezinárodní spolupráce.

Činnost OBÚ

OBÚ jsou prvoinstančními orgány SBS a plní úkoly svěřené jim zákonem, zejména:

- rozhodují o stanovení, změnách a zrušení dobývacích prostorů,
- rozhodují o povolení hornické činnosti,
- povolují dobývání ložisek nevyhrazených nerostů,
- rozhodují o povolení trhacích prací malého a velkého rozsahu,
- povolují ohňostrojnou práci,

- rozhodují o žádosti o povolení pro nabývání, držení nebo používání prekurzorů výbušnin a rozhodují i o jeho odejmutí,
- vykonávají kontrolní činnost nad bezpečností a ochranou zdraví při práci a bezpečností provozu (dále jen „BOZP a BP“) v organizacích provádějících hornickou činnost nebo činnost prováděnou hornickým způsobem nebo nakládajících s výbušninami, nad sledovatelností výbušnin a nad prováděním ohňostrojných prací,
- ukládají sankce za zjištěná porušení právních předpisů,
- provádějí správu úhrad z dobývacích prostorů a vydobytých nerostů,
- schvalují služební řády závodních báňských záchranných stanic,
- vydávají závazná stanoviska v zákonem stanovených případech,
- v dobývacích prostorech vykonávají působnost jiného stavebního úřadu.

Místní působnost OBÚ

Místní působnost OBÚ stanoví zákon č. 61/1988 Sb. Sídla těchto úřadů jsou stanovena vyhláškou č. 394/2011 Sb., o sídlech obvodních báňských úřadů. Hranice působnosti jednotlivých OBÚ znázorňuje obrázek č. 1.

Obrázek 1 Hranice působnosti jednotlivých Obvodní báňský úřad pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého .

Územní struktura OBÚ je v zájmu zajištění efektivního výkonu státní moci stanovena tak, že jeden úřední obvod jednoho OBÚ tvoří nejvýše dva kraje.

V ČR působí OBÚ pro území:

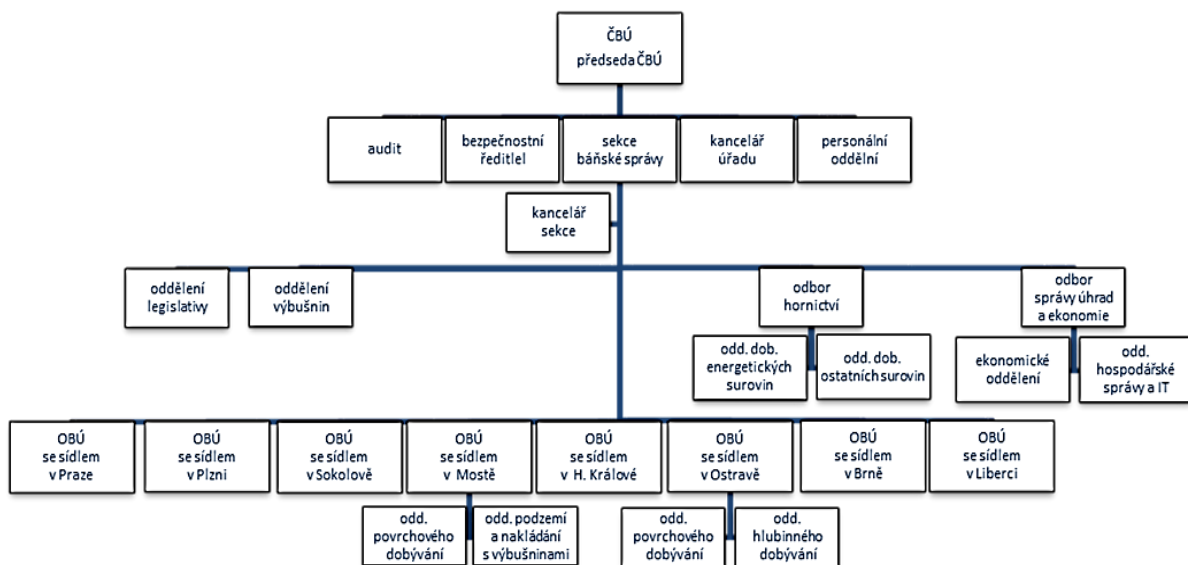
1. Hlavního města Prahy a kraje Středočeského, se sídlem v Praze,
2. krajů Plzeňského a Jihočeského, se sídlem v Plzni,
3. kraje Karlovarského, se sídlem v Sokolově,

4. kraje Ústeckého, se sídlem v Mostě,
5. krajů Královéhradeckého a Pardubického, se sídlem v Hradci Králové,
6. krajů Jihomoravského a Zlínského, se sídlem v Brně,
7. krajů Moravskoslezského a Olomouckého, se sídlem v Ostravě,
8. krajů Libereckého a Vysočina, se sídlem v Liberci.

Sídla OBÚ jsou tradičně umísťována tak, aby byla co nejbližší centrům provozování hornické činnosti, popř. výroby výbušnin. V případě OBÚ se sídlem v Liberci je do jeho působnosti zařazen Kraj Vysočina z důvodu odborného zaměření tohoto úřadu na dobývání uranových rud, jejichž ložiska se nacházejí právě na Liberecku a na Vysočině.

Organizační struktura a řízení SBS

Organizační struktura SBS je znázorněna na obrázku č. 2.

Obrázek 2 Organizační struktura SBS.

Základním služebním předpisem, který upravuje výchozí zásady organizace a řízení orgánů SBS, je Organizační řád. Další opatření předsedy ČBÚ upravují zejména:

- řídicí, kontrolní a legislativní činnost (hlavní úkoly) na příslušný kalendářní rok,
- pracovní řád,
- podmínky výkonu a rozsah inspekční služby báňských inspektorů SBS,
- postup při prošetřování závažných pracovních úrazů a závažných provozních nehod v organizacích podléhajících vrchnímu dozoru SBS,
- komise a postup pro ověřování odborné způsobilosti nebo uznávání odborné kvalifikace,
- spisovou službu,
- fyzickou bezpečnost technických prostředků v oblasti ochrany utajovaných informací,
- postup pro hospodaření s majetkem státu,
- postup při zadávání veřejných zakázek,
- správu úhrad,

- etický kodex úředníků a zaměstnanců SBS,
- vzdělávání zaměstnanců,
- vedení evidencí.

2. DOZOROVANÉ ORGANIZACE

SBS dozoruje organizace oprávněné¹ k provádění hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem. V roce 2017 např. 281 organizací provádělo hornickou činnost v rozsahu otvírky, přípravy a dobývání a 58 organizací provádělo zajištění nebo likvidaci. 295 organizací těžilo ložiska nevyhrazených nerostů. Další organizace z hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem např. prováděly vrtání studní, protlak, podzemní stavby.

SBS dozoruje také organizace oprávněné k nakládání s výbušninami, tj. takové organizace, které jsou držiteli koncese pro provozování živnosti v rozsahu výzkum, vývoj, výroba, zpracování, ničení, zneškodňování, nákup, prodej a skladování výbušnin a provádění trhacích prací. V roce 2017 bylo držiteli takové koncese celkem 794 organizací.

K dozorovaným subjektům SBS rovněž patří ČBÚ evidovaných 141 vlastníků podzemních objektů nebo jimi písemně pověřených provozovatelů.

¹ § 3a zákona ČNR č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů; § 5a zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství, (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů.

3. DOZOROVANÉ ČINNOSTI

Dobývání energetických a ostatních surovin

K dobývání ložisek vyhrazených nerostů je stanoveno 969 dobývacích prostorů. Dobývání ložisek vyhrazených nerostů bylo v roce 2017 prováděno hlubinným i povrchovým způsobem. Z energetických surovin byla hlubinným způsobem těžena ložiska černého uhlí a z části ložiska hnědého uhlí. Z ostatních surovin bylo hlubinným způsobem těženo jedno ložisko žáruvzdorných jílovců a jedno ložisko břidlice. V průběhu roku 2017 došlo k ukončení hlubinné těžby uranu na Dole Rožná.

Povrchově je z energetických surovin dobýváno téměř všechno hnědé uhlí a další ložiska ostatních surovin, zejména stavebních surovin. Z povrchu byla těžena všechna ložiska ropy a zemního plynu.

Dobývání všech nevýhradních ložisek bylo prováděno povrchovým způsobem.

Zvláštní zásahy do zemské kůry

Na území ČR je provozováno 9 zásobníků pro uskladňování plynů nebo kapalin v přírodních horninových strukturách a v podzemních prostorech a dvě úložiště v podzemních prostorech určená pro odpady pocházející ze zdravotnictví, průmyslu, zemědělství či výzkumu, která obsahují přirozeně se vyskytující radionuklidy.

Podzemní práce spočívající v hloubení důlních jam a studní, v ražení štol a tunelů, jakož i ve vytváření podzemních prostorů o objemu větším než 300 m³ horniny

V průběhu roku 2017 probíhaly tyto významné stavby:

- pokračování ražeb severního tubusu dvou nejdelších železničních tunelů na území ČR v rámci modernizace traťového úseku Rokycany - Plzeň,
- druhá etapa inženýrsko-geologického průzkumu průzkumné štoly Radlické radiály v Praze mezi Jihozápadním městem a Smíchovem,
- rekonstrukce kanalizace – IV. etapa, ul. Českobrodská v Praze,
- výstavba kolektoru Hlávkův most, která je předstihovou investicí pro akci „Rekonstrukce Hlávkova mostu“.

Těžební odpady

SBS dozorovala 93 úložných míst s těžebním odpadem, z toho jsou dvě úložná místa zařazena do nejvyšší kategorie z hlediska možných vlivů na životy, lidské zdraví a životní prostředí (odkaliště po těžbě radioaktivních surovin).

Nakládání s výbušninami

K rozpojování hornin při těžbě ložisek nerostných surovin byly ve většině případů používány výbušniny. V menší míře byly také výbušniny používány k trhacím pracím při ostatních činnostech, zejména ve stavebnictví.

Kromě používání výbušnin patří do nakládání s výbušninami další činnosti, jako výzkum, vývoj a zkoušení výbušnin, jejich výroba a zpracování, ničení a zneškodňování, skladování, nabývání, předávání, dovoz, vývoz nebo tranzit, a jejich přeprava.

Prekurzory výbušnin

OBÚ vykonávají kontrolu značení výrobků obsahujících prekurzory výbušnin.

Podzemní objekty

SBS dozoruje zajišťování bezpečného stavu podzemních objektů. Ke dni 31. prosince 2017 bylo SBS zaevidováno celkem 565 podzemních objektů s celkovou délkou 578 623 m.

Báňská záchranná služba

Báňskou záchrannou službu² vykonávají 4 hlavní báňské záchranné stanice a 11 závodních báňských záchranných stanic. Zajištění báňské záchranné služby je zákonnou povinností při provádění některých činností podle horních předpisů. Báňská záchranná služba je zajišťována komerčně.

² Hlavním úkolem báňské záchranné služby je provádět práce a rychlé a účinné zásahy k záchraně lidských životů a majetku při haváriích včetně poskytování první pomoci v podzemí, zdolávání havárií a odstraňování následků havárií. Kromě těchto úkolů vykonává i jiné činnosti v nedýchatelném, zdraví škodlivém prostředí a další speciální a rizikové práce, např. práce ve výškách nebo pod vodní hladinou.

4. VZTAHY S VEŘEJNOSTÍ

Poradenská činnost

Podle § 41 odst. 1 písm. i) zákona č. 61/1988 Sb. OBÚ při výkonu dozoru poskytují bezplatně poradenství zaměstnavatelům a zaměstnancům, jak dodržet a uvést do praxe požadavky k zajištění BOZP a BP technických zařízení.

Podle § 3b odst. 2 písm. d) cit zákona mají zaměstnanci a zástupci zaměstnanců právo na konzultace se SBS.

Tato práva jsou příležitostně využívána.

Spolupráce s odborovými svazy

Každým rokem dochází k vyhodnocování uzavřených dohod a k podpisu memoranda o další vzájemné spolupráci mezi odborovými svazy a SBS. Odborový svaz pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu a Odborový svaz Stavba ČR společně s orgány SBS mj. projednávají výsledky v pracovní úrazovosti a hledají nové formy spolupráce, které by pomohly snížit úrazovost. V hodnoceném období spolupráce spočívala zejména v:

- účasti zástupců odborových svazů na zvláštních a specializovaných prověrkách,
- odborných konzultací v otázkách BOZP a BP na vyžádání odborových svazů,
- účasti zástupců SBS na školeních, seminářích, výborech BOZP pořádaných odborovými svazy, vzájemná výměna informací o vývoji závažné úrazovosti a nehodovosti,
- poskytování informací o výsledcích šetření závažné úrazovosti a nehodovosti odborovým svazům,
- účasti zástupců odborových svazů při šetření příčin závažných pracovních úrazů.

Spolupráce s ostatními rezorty

Nad rámec běžné spolupráce s ostatními rezorty má ČBÚ uzavřenou řadu dohod o spolupráci se Státním úřadem inspekce práce, Státním úřadem pro jadernou bezpečnost, Ministerstvem zdravotnictví ČR, Ministerstvem vnitra ČR, Policií ČR, Generálním ředitelstvím cel, Úřadem pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví, Technologickou agenturou ČR a Ministerstvem životního prostředí ČR.

Spolupráce ve vědě a výzkumu

V roce 2017 byl Technologickou agenturou ČR zahájen program BETA 2 pro léta 2017 - 2022, ve kterém má SBS možnost uplatnit výzkumné potřeby pro legislativní činnost. Identifikace a názvy výzkumných projektů sumarizuje tabulka č. 2.

IDENTIFIKACE	NÁZEV
TICBU0001	Výzkum složení ovzduší při hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem pro stanovení minimálního objemového průtoku větrů
TICBU0002	Výzkum možností využití moderních technologií ražby podzemních děl, zejména silničních a železničních tunelů, metodou TBM
TICBU0004	Výzkum a posouzení možného vlivu postupného zatápění ostravské dílčí pánve OKR na stabilitu zlikvidovaných HDD a jejich okolí
TICBU0003	Výzkum potenciálu a možností využití produktů kamenolomu frakce 0-8 mm, s ohledem na minimalizaci vlivů na životní prostředí.
TICBU0005	Výzkum a vývoj efektivních nástrojů komunikace v rámci státní báňské správy na území ČR

Tabulka 2 Identifikace a názvy výzkumných projektů v hornictví

V roce 2017 byl ukončen jeden projekt uvedený v tabulce č. 3.

IDENTIFIKACE	NÁZEV
VH20162017002	Ověřování skutečného napěťového pole horninového masivu za účelem zvýšení bezpečnosti v prostředí anomálních napěťových stavů

Tabulka 3 Identifikace a název ukončeného výzkumného projektu projektů v hornictví

Pracovníci SBS rovněž působí v oblasti vědy a výzkumu jako členové rad projektů v některých programech (např. BETA 2, EPSILON, CK) a vědecké rady programu zabývajícího se bezpečnostním výzkumem pro potřeby státu.

Poskytování informací

Výroční zpráva za rok 2017 o poskytování informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů, je zveřejněna na úřední desce a na stránkách www.cbusts.cz. Žádosti o poskytnutí informací se týkaly např. dobývacích prostorů, starých nebo opuštěných důlních děl, oprávnění k hornické činnosti nebo činnosti prováděné hornickým způsobem apod. Celkem bylo vyřízeno 47 žádostí a vydána 3 rozhodnutí o odmítnutí žádosti.

V průběhu roku 2017 byla SBS podle zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, požádána o jednu informaci.

Stížnosti, petice a boj s korupcí

V průběhu hodnoceného období byly zaevidovány dvě stížnosti na činnost OBÚ, přičemž jedna stížnost týkající se stanovisek k umístění staveb v chráněném ložiskovém území byla vyhodnocena jako důvodná a druhá stížnost na postup úředních osob v průběhu řízení ve věci rozšíření dobývacího prostoru byla vyhodnocena jako nedůvodná.

V roce 2017 byly zaevidovány dvě petice. V první petici občané vyjadřovaly obavy z možnosti znečištění zdroje pitné vody a v druhé petici občané vyjadřovaly své obavy o životní prostředí z důvodu obnovení těžby. V obou případech bylo občanům odpovězeno.

V hodnoceném roce nebyl zaevidován žádný podnět týkající se korupčního jednání.

Pozitivní motivace

Organizacím podléhajícím dozoru SBS jsou jako projev uznání za dosažení vynikajících výsledků v oblasti BOZP a BP propůjčovány ceny „Zlatý Permon“. Zřizovateli ceny jsou ČBÚ, Odborový svaz

pracovníků hornictví, geologie a naftového průmyslu a Odborový svaz Stavba České republiky. Cenu propůjčuje na základě rozhodnutí komise jménem všech zřizovatelů předseda ČBÚ. V roce 2017 tak udělil ocenění ve všech pěti kategoriích.

Za výjimečné zásluhy při záchraně života nebo majetku projevené při zásahu báňských záchranářů, při cestě k zásahu nebo při výcviku a za zvláštní zásluhy o zvýšení odborné úrovně báňské záchranné služby a záchranářské taktiky, uděluje předseda ČBÚ „Záchranářský záslužný kříž“. V roce 2017 tak ocenil 34 báňských záchranářů.

K ocenění těch, kteří se významným způsobem zasloužili o rozvoj hornictví, uděluje ministr průmyslu a obchodu spolu s předsedou ČBÚ „Resortní medaile Jiřího Agricolly“. V roce 2017 byla tato medaile udělena 16 vyznamenaným.

5. MEZINÁRODNÍ AKTIVITY

Na základě zákonných pověření a pověření vládou

- V březnu 2017 se zástupci ČBÚ účastnili jednání expertní pracovní skupiny pro těžební odpady v Bruselu. Předmětem jednání bylo vyhodnocení implementace Směrnice 2006/21/EU z podkladů členských států za uplynulá období.
- V dubnu 2017 se v Bruselu zástupci ČBÚ účastnili jednání Stálého výboru EK pro prekurzory výbušnin a jednání pracovní skupiny EU a USA pro prekurzory výbušnin. Jednání byli přítomni zástupci členských států EU, Norska a Švýcarska, působící v oblasti regulace nakládání s prekurzory výbušnin. SBS získala nové informace využitelné při naplňování požadavků Nařízení EP a R č. 98/2013 v podmínkách ČR.
- V červnu 2017 se zástupci ČBÚ účastnili v Bruselu jednání představitelů tzv. kontaktních míst pro hlášení podezřelých transakcí s prekurzory výbušnin. Přítomni byli zástupci členských států EU, Norska a Švýcarska a zástupci organizace EUROPOL. ČBÚ získal účastí na jednání další informace, které využije při naplňování požadavků Nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 98/2013.
- V září 2017 se zástupci ČBÚ účastnili v Bruselu jednání Stálého výboru Evropské komise pro prekurzory výbušnin. Jednání se s výjimkou Bulharska, Slovenska a Malty účastnili zástupci členských států EU, zástupci Norska a Švýcarska, zástupce organizace EUROPOL a zástupce EK-GŘ pro vnitřní trh, průmysl, podnikání, malé a střední podniky. ČBÚ získal informace důležité pro interpretaci požadavků nařízení EP a R č. 98/2013.
- V říjnu 2017 se v Bruselu účastnili zástupci ČBÚ pravidelného zasedání výboru EK pro administrativní spolupráci při dozoru nad trhem s výbušninami. Zasedání byli přítomni zástupci většiny členských států EU, smluvních států Dohody o EHP a Švýcarska, zabývající se kontrolou plnění technických požadavků na výbušniny a zástupci DG GROW EK. Podnikatelskou sféru zastupovala EFFE a ESC. Zástupci ČBÚ využili účast na zasedání k výměně informací o kontrolách plnění technických požadavků na výbušniny, získali poznatky pro efektivitu kontrol a přispěli svými zkušenostmi získanými při výkonu dozoru.
- V listopadu 2017 se zástupci ČBÚ účastnili zasedání SWP (stálá pracovní skupina pro bezpečnost práce v hornictví „Standing Working Party“), která mj. doporučila zpracovat do „manuálu dobré praxe“ výsledky výzkumu Euromines.

Ostatní mezinárodní aktivity

- Zástupci ČBÚ se zúčastnili každoroční konference představitelů báňských správ vybraných evropských zemí, která se uskutečnila v září 2017 v Bratislavě. (jednání se zúčastnilo 11 delegací báňských správ evropských zemí). Jednání XXIV. konference bylo zaměřeno na téma „Surovinová politika a její dopady na hornictví a dobývání ložisek nerostných surovin“ v kontextu výhledu vývoje hornictví v zemích EU.
- V oblasti „Dvoustranné mezinárodní komise pro dobývání ložisek v oblasti ČR – PL hranic“ byla aktivita zástupců ČBÚ zaměřena na průběh a způsob odškodnění důlních škod na nemovitostech situovaných na území Polska. Jedná se o důlní škody vzniklé těžbou černého uhlí na území ČR.

6. DOSAŽENÉ VÝSLEDKY

Správní činnost

Orgány SBS v průběhu roku zaevidovaly celkem 42 889 čísel jednacích. Stěžejní správní činnosti orgánů SBS jsou uvedeny v tabulce č. 4.

SPRÁVNÍ ČINNOST ORGÁNŮ SBS	POČET
<i>Oprávnění organizací k provádění hornické činnosti nebo k činnosti prováděné hornickým způsobem</i>	221
<i>Povolení hornické činnosti podle plánu otvírky, přípravy a dobývání</i>	113
<i>Povolení dobývání ložisek nevyhrazených nerostů</i>	20
<i>Povolení plánu likvidace nebo zajištění</i>	60
<i>Povolení k čerpání rezerv finančních prostředků na sanaci a rekultivaci</i>	59
<i>Zvláštní zásahy do zemské kůry</i>	7
<i>Řízení o odvolání</i>	29
<i>Řízení o rozkladu</i>	1
<i>Výjimky z bezpečnostních předpisů</i>	15
<i>Stanovení podmínek podle § 19 zákona č. 44/1988 Sb.</i>	4 710
<i>Povolení k předávání výbušnin</i>	41
<i>Povolení k vývozu výbušnin</i>	41
<i>Povolení k dovozu výbušnin</i>	8
<i>Povolení k tranzitu výbušnin</i>	22
<i>Vyjádření k zemi původu výbušnin</i>	107
<i>Povolení k nabývání výbušnin</i>	140
<i>Povolení trhacích prací malého rozsahu</i>	38
<i>Povolení trhacích prací velkého rozsahu</i>	19
<i>Povolení ohňostrojných prací</i>	11
<i>Počet stanovisek k územnímu plánu</i>	2 833
CELKEM	8 495

Tabulka 4 Přehled o počtech správních rozhodnutí, stanovisek a vyjádření.

V roce 2017 orgány SBS také ověřovaly odbornou způsobilost fyzických osob. Na základě úspěšně provedených zkoušek vydávaly orgány SBS fyzickým osobám průkazy, oprávnění, osvědčení nebo uznání odborné kvalifikace. Druhy ověřených odborných způsobilostí u fyzických osob a počty osob s cizí státní příslušností, kterým byla uznána odborná kvalifikace, jsou uvedeny v tabulce č.5.

OVĚŘOVÁNÍ ODBORNÉ ZPŮSOBILOSTI	POČET OSOB
Osvědčení k výkonu funkce závodního lomu s těžbou nad 500 kt/rok	32
Osvědčení k výkonu funkce závodního lomu s těžbou do 500 kt/rok	65
Počet vydaných jiných báňských osvědčení (důlní měřič, projektant, bezpečnostní technik)	211
Osvědčení k výkonu funkce závodní dolu	32
Osvědčení k výkonu funkce hodnotitel rizik ukládání odpadů	6
Osvědčení k výkonu funkce hlavní důlní měřič	7
Osvědčení k výkonu funkce odborný znalec	8
Oprávnění k výkonu funkce technický vedoucí odstřelů	4
Osvědčení k zacházení s pyrotechnickými výrobky	29
Oprávnění k výkonu funkce pyrotechnika	21
Počet vydaných osvědčení pro revizní techniky	102
Počet vydaných jiných osvědčení	335
Uznání odborné kvalifikace (cizí státní příslušníci)	28
CELKEM	880

Tabulka 5 Přehled o počtu osob, kterým byla SBS ověřena odborná způsobilost.

Kromě uvedených správních činností vydal v roce 2017 předseda ČBÚ jako služební orgán 850 rozhodnutí ve věcech státní služby.

Evidenční činnost

Do činnosti orgánů SBS patří evidenční a informační činnosti, a to zejména:

- vedení evidencí založených právními předpisy (dobývací prostory, provozovaná hlavní důlní díla, osoby oprávněné k hornické činnosti a k činnosti prováděné hornickým způsobem, osoby s osvědčením k výkonu vybraných funkcí, podzemní objekty, pracovní úrazy, provozní nehody a nebezpečné události při hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem, údaje o stavbách v dobývacích prostorech, které slouží k dobývání ložisek nerostů a úpravě a zušlechtnění vydobytých nerostů a další),
- evidence organizací, které v ČR nakládají s výbušninami, evidence povolení pro nabývání, předávání, dovoz, vývoz a tranzit výbušnin,
- předávání informací o výbušninách orgánům EU, jmenovitě zjištění výbušniny, která nesplňuje požadavky na výbušninu, zamítnutí žádosti o pohybu výbušnin v rámci EU (předávání do ČR, tranzit přes ČR), ověření způsobilosti subjektu ČR držet výbušniny (na žádost EU),
- předávání informací o rizikových stavech a nehodách v oblasti těžebních odpadů orgánům EU,
- vedení evidence výrobků obsahujících prekurzory výbušnin, podezřelých transakcí a centrální evidence informací o prekurzorech výbušnin,
- zápis přestupků fyzických osob v oblasti výbušnin do evidence přestupků vedené Rejstříkem trestů.

Evidenční činnost slouží rovněž pro potřeby dalších orgánů státní správy a veřejnosti.

Legislativní a právní činnost

Legislativní a právní činnosti zajišťuje ČBÚ prostřednictvím vlastních zaměstnanců. Pouze v případě majetkových sporů s vyšší hodnotou využívá ČBÚ spolupráce s Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových.

1. Legislativní činnost

Legislativní činnost patřila i v roce 2017 mezi nejvýznamnější aktivity ČBÚ, a to ať již se jednalo o nové právní předpisy připravované v gesci tohoto úřadu, nebo o meziresortní spolupráci na předpisech garantovaných jinými zpracovateli.

V roce 2017 byly vydány následující právní předpisy, jejichž návrhy připravil ČBÚ:

- vyhláška č. 12/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 99/1995 Sb., o skladování výbušnin, ve znění pozdějších předpisů;
- vyhláška č. 75/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 392/2003 Sb., o bezpečnosti provozu technických zařízení a o požadavcích na vyhrazená technická zařízení tlaková, zdvihací a plynová při hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem, ve znění vyhlášky č. 282/2007 Sb.;
- vyhláška č. 216/2017 Sb., kterou se mění vyhláška č. 102/1994 Sb., kterou se stanoví požadavky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu v objektech určených pro výrobu a zpracování výbušnin, ve znění vyhlášky č. 76/1996 Sb., a vyhláška č. 327/1992 Sb., kterou se stanoví požadavky k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnosti provozu při výrobě a zpracování výbušnin a o odborné způsobilosti pracovníků pro tuto činnost, ve znění vyhlášky č. 340/2001 Sb.

V průběhu roku 2017 také probíhaly legislativní práce na návrzích tří dalších právních předpisů s plánovanou dobou vyhlášení po uplynutí roku 2017. Jednalo se o:

- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů;
- návrh zákona, kterým se mění zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů;
- návrh vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 429/2009 Sb., o stanovení náležitostí plánu pro nakládání s těžebním odpadem včetně hodnocení jeho vlastností a některých dalších podrobností k provedení zákona o nakládání s těžebním odpadem.

ČBÚ dále poskytoval odbornou pomoc při přípravě právních předpisů nacházejících se v gesci jiných resortů (MPO, MMR) nebo orgánů EU, a to na úrovni pracovních jednání, prostřednictvím výměny podkladů a formou konzultací. ČBÚ se též účastnil meziresortních připomínkových řízení k návrhům právních předpisů zpracovaných ministerstvy a jinými ústředními orgány státní správy.

2. Právní činnost

V rámci své činnosti se ČBÚ a výjimečně také OBÚ stávají účastníky soudních řízení. Nejčastějším případem soudních sporů byly spory ve věcech správních. Těchto sporů bylo vedeno v roce 2017 celkem 15.

Druhou skupinou soudních sporů byly spory ve věcech civilních. Těchto sporů bylo vedeno v roce 2017 celkem 5.

V rámci soudních řízení byla roku 2017 ve prospěch SBS vydána celkem 3 soudní rozhodnutí, v neprospěch SBS celkem 2 soudní rozhodnutí.

Správa úhrad

Dne 1. ledna 2017 nabyl účinnosti zákon č. 89/2016 Sb., který novelizoval horní zákon a zásadně změnil způsob výpočtu úhrady z dobývacího prostoru. Úhrada se nově stanoví jako součin základu úhrady, kterým je plocha dobývacího prostoru vymezená na povrchu v celých hektarech zaokrouhlených nahoru, a sazby, která činí 300 nebo 1 000 Kč v závislosti na druhu hornické činnosti, která v dobývacím prostoru probíhá.

Podle § 32a odst. 1 a odst. 2 horního zákona jsou dozorované báňské organizace povinny platit úhradu z dobývacích prostorů a úhradu z vydobytých nerostů (dále jen „úhrady“). Ve smyslu § 2 odst. 3 písm. b) daňového řádu mají tato peněžitá plnění charakter daně.

Správce úhrad je OBÚ, v jehož územní působnosti se předmětný dobývací prostor nachází.

Za období roku 2017 činil výnos úhrady z dobývacího prostoru částku ve výši 96.303,75 tis. Kč.

Příjemci úhrady z dobývacích prostorů jsou obce, na jejichž území se dobývací prostor nebo jeho část nachází. Souhrnné údaje úhrad z dobývacích prostorů v podrobnějším členění sumarizuje tabulka č. 6.

SOUHRNNÉ ÚDAJE O ÚHRADÁCH Z DOBÝVACÍCH PROSTORŮ ZA ROK 2017				
<i>správce úhrad OBÚ se sídlem v</i>	<i>počet poplatníků (organizací)</i>	<i>počet dobývacích prostorů</i>	<i>počet příjemců OBÚ</i>	<i>Výnos úhrady převedený oprávněným příjemcům (Kč)</i>
<i>Brně</i>	67	191	142	12 717 300
<i>Praze</i>	66	131	145	5 921 700
<i>Liberci</i>	29	88	94	3 586 400
<i>Mostě</i>	38	98	119	20 522 400
<i>Ostravě</i>	62	167	166	42 093 850
<i>Plzni</i>	45	137	134	3 657 900
<i>Sokolově</i>	16	63	39	4 735 400
<i>Hradci Králové</i>	46	62	96	3 068 800
CELKEM	369	967	935	96 303 750

Tabulka 6 Souhrnné údaje o úhradách z dobývacích prostorů za rok 2017.

Ve srovnání s výnosem úhrady z dobývacího prostoru za období roku 2016, který byl ve výši 13.687,85 tis. Kč, došlo k cca sedminásobnému nárůstu, který reflektuje zvýšení sazeb úhrady od 1. 1. 2017 ze základních 100 Kč na 300 Kč nebo na 1 000 Kč a odpovídá účelu shora citované novely horního zákona č. 89/2016 Sb.

Výše úhrad z vydobytých nerostů. Způsob výpočtu výše úhrady z vydobytých nerostů podle § 32a horního zákona, jakož i postupy při placení, vybírání a rozdělování těchto úhrad oprávněným příjemcům byly do 31. prosince 2016 legislativně upraveny vyhláškou č. 617/1992 Sb. Výše úhrady byla stanovena jako součin podílu nákladů na dobývání nerostů k celkovým nákladům na zhotovení výrobků z vydobytých nerostů, tržeb dosažených za prodej výrobků zhotovených z vydobytých nerostů a sazby úhrady.

Výnos úhrady z vydobytých nerostů rozdělil příslušný obvodní báňský úřad mezi oprávněné příjemce stanovené § 32a odst. 4 horního zákona tak, že 25 % výnosu úhrady bylo převedeno ve prospěch státního rozpočtu ČR (12,5 % kapitole MPO ČR a 12,5 % kapitole MŽP ČR) a 75 % bylo převedeno obcím, na jejichž území byly nerosty vydobyty.

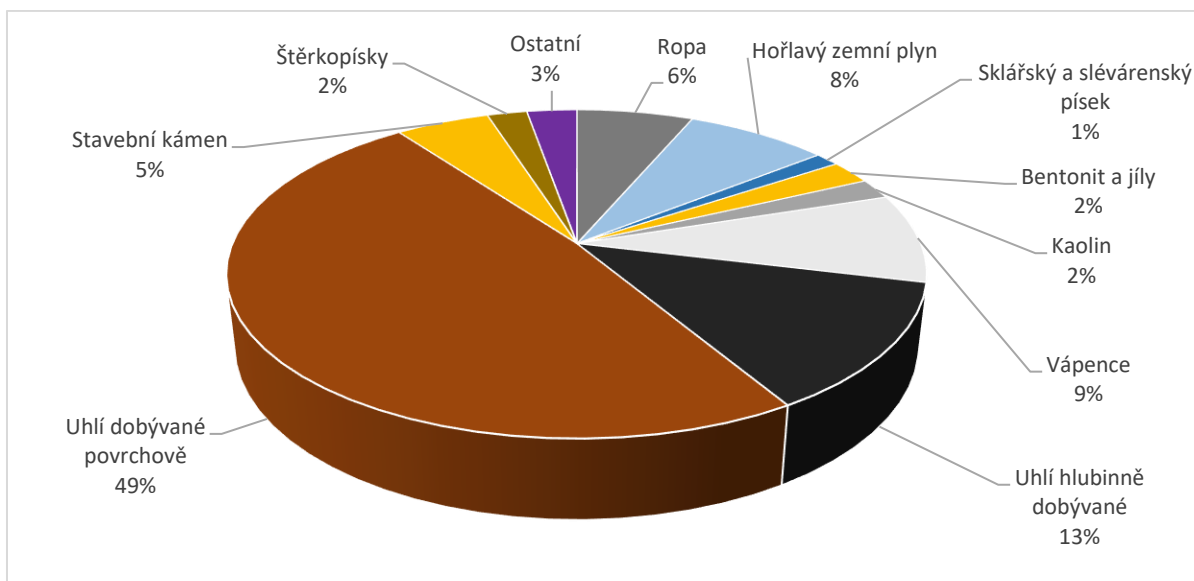
Zákon č. 89/2016 Sb. účinný od 1. ledna 2017 zásadním způsobem mění rovněž výši a procesní postupy spojené s povinností placení úhrady z vydobytých nerostů. Úhrada se nově stanoví jako součet dílčích základů úhrady, které jsou pro jednotlivé nerosty rovny součinu množství vydobytého nerostu (čistá těžba) a sazby dle nařízení vlády č. 98/2016 Sb. V případě hnědého uhlí dobývaného povrchově je místo čisté těžby uvažováno množství tepla v tomto nerostu obsažené. Rovněž došlo k podstatné změně ve způsobu rozdělování výnosu úhrady mezi obce a státní rozpočet, který je odlišný pro různé skupiny nerostů. Zůstal zachován způsob placení úhrady prostřednictvím záloh s tím, že se mění výše záloh (20 % poslední známé úhrady) a způsob započtení záloh na celkovou úhradu.

Z hlediska výnosu úhrady z vydobytých nerostů se prolíná v roce 2017 dvojitá právní úprava, a to platná před 1. lednem 2017 (pro úhradu za rok 2016) a platná po 1. lednu 2017 dle zákona č. 89/2016 Sb. (pro zálohy úhrady na rok 2017). Výnos úhrady za rok 2016 přijatý a rozdělený oprávněným příjemcům v roce 2017 byl včetně příslušenství ve výši 224.307,23 tis. Kč, z toho podíl převedený do státního rozpočtu činil 25 %, tj. 56.076,81 tis. Kč. V roce 2017 byly rovněž přijaty a rozděleny oprávněným příjemcům dvě zálohy na úhradu z vydobytých nerostů na úhradové období 2017 v celkové výši 165.550,56 tis. Kč. Struktura výnosu úhrad z vydobytých nerostů v podrobném členění je zřejmá z tabulky č. 7.

SOUHRNNÉ ÚDAJE O ÚHRADÁCH Z VYDOBYTÝCH NEROSTŮ PŘEVEDENÝCH V ROCE 2017									
správce úhrad OBÚ se sídlem v	počet poplatníků (organizací)	počet dobývacích prostorů	počet příjemců (obcí)	celkový výnos z úhrad (Kč)			rozdělení výnosu úhrad (Kč)		
				úhrada z vydobytých nerostů	příslušenství	celkem	obce (75 %)	státní rozpočet (25 %)	celkem
Brně	35	109	90	57 392 342	0	57 392 342	43 044 256	14 348 086	57 392 342
Praze	42	55	64	2 544 5673	8 886	25 454 559	19 090 917	6 363 642	25 454 559
Liberci	21	42	44	6 001 278	5 542	6 006 820	4 505 115	1 501 705	6 006 820
Mostě	27	58	51	187 415 725	0	187 415 725	140 561 793	46 853 932	187 415 725
Ostravě	51	90	103	60 889 786	2 089	60 891 875	45 668 906	15 222 969	60 891 875
Plzni	36	84	82	15 353 608	120	15 353 728	11 515 296	3 838 432	15 353 728
Sokolově	17	36	26	32 881 924	28 789	32 910 713	24 683 037	8 227 676	32 910 713
H. Králové	28	53	45	12 931 468	10 620	12 942 088	9 706 566	3 235 522	12 942 088
CELKEM	257	527	505	398 311 804	56 046	398 367 850	298 775 886	99 591 964	398 367 850

Tabulka 7 Souhrnné údaje o úhradách z vydobytých nerostů převedených v roce 2017.

Pro úplnost a celkový přehled o podílu jednotlivých druhů nerostů na výnosu úhrady z vydobytých nerostů uvádíme graf na obrázku č. 3.

Obrázek 3 Podíl jednotlivých druhů nerostů na výnosu úhrad z vydobytých nerostů.

OBÚ jako jiný stavební úřad

S účinností zákona č. 350/2012 Sb., tj. 1. ledna 2013, kterým byl změněn zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), se OBÚ staly jinými stavebními úřady. Jejich pravomoc je nejen stavbu povolit, ale navíc také stavbu umístit. OBÚ jsou jinými stavebními úřady v hranicích dobývacího prostoru u staveb, které mají sloužit otvírce, přípravě a dobývání výhradních ložisek, jakož i úpravě a zušlechťování nerostů prováděných v souvislosti s jejich dobýváním, včetně staveb úložných míst pro těžební odpad a skladů výbušnin, s výjimkou staveb náležejících do působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a staveb vodních děl.

V průběhu roku 2017 byly nejčastěji řešeny žádosti o odstranění staveb. V návaznosti na vydaná opatření a rozhodnutí a jejich následná naplňování stavebníky jsou orgány SBS též editory v registru územní identifikace adres a nemovitostí.

Kontrolní činnost

K zajištění úkolů spojených s působností orgánů SBS byla kontrolní činnost podrobněji upravena v „Plánu řídicí, kontrolní a legislativní činnosti (plán hlavních úkolů) SBS na rok 2017“.

Orgány SBS zaměřily kontrolní činnost zejména na:

- výkon hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem z hlediska dodržování báňských předpisů a dalších předpisů upravujících BOZP a BP,
- nakládání s těžebními odpady,
- výroba, zpracování a skladování výbušnin včetně kontroly technického stavu staveb určených k nakládání s výbušninami,
- plnění technických požadavků na výbušniny podle zákona o posuzování shody stanovených výrobků při jejich dodávání na trh,
- nakládání s prekurzory výbušnin,
- kontrola plnění povinností vyplývajících z vydaných povolení k nabytí, předávání, dovozu, vývozu a tranzitu výbušnin,
- dodržování podmínek stavebních povolení vydaných OBÚ v rámci působnosti tzv. jiného stavebního úřadu a na technický stav staveb v dobývacích prostorech, které slouží otvírce, přípravě a dobývání nerostů a úpravě a zušlechtnění vydobytych nerostů,
- stav podzemních objektů a jejich udržování v bezpečném stavu.

Dozor vykonávaly orgány SBS prostřednictvím 104 báňských inspektorů. Kontroly byly prováděny zejména na základě analýzy výsledků z předchozí kontrolní činnosti, vnějších podnětů a dalších shromážděných poznatků z dozorové činnosti. Kontrolní činnost SBS byla prováděna formou jednodenních i vícedenních prověrek. Rozdělení a počet kontrol je uveden v tabulce č. 8.

KONTROLY		POČET
Kontroly	OBÚ	4 213
	ČBÚ	53
CELKEM		4 266

Tabulka 8 Celkový přehled o počtu provedených kontrol.

Báňští inspektoři z celkového počtu 4 266 kontrol provedli 3 786 kontrol v ranních směnách, 473 kontrol v odpoledních směnách a 7 kontrol v nočních směnách. Z celkového počtu kontrol pracovišť bylo provedeno 7 kontrol v nepracovních dnech.

Výkon dozoru byl v roce 2017 v řadě případů prováděn na rizikových pracovištích, ve zhoršených pracovních podmínkách, v prostředí s nebezpečím výbuchu uhelného prachu nebo plynu, na pracovištích s nebezpečím důlních ořesů, v podzemních objektech (stoky, kolektory, šachtice, kanalizace) a v mezních situacích též v nedýchatelném prostředí.

Při kontrolní činnosti orgány SBS spolupracovaly s příslušnými odborovými organizacemi a podle okolností též s Policií ČR, orgány ochrany veřejného zdraví, hasičským záchranným sborem a s ostatními orgány státního dozoru.

Sankce

V průběhu roku 2017 pravomocně udělily orgány SBS při výkonu dozoru pokuty v celkové výši 1 547,80 tis. Kč. Přehled sankcí a zastavených pracovišť je uveden v tabulce č. 9.

OBÚ SE SÍDLEM V /ČBÚ	POKUTY PŘÍKAZOVÝMI BLOKY (Kč)	POKUTY V ŘÍZENÍ O PŘESTUPKU (Kč)	POČET ZASTAVENÝCH PRACOVÍŠŤ
<i>Brně</i>	16 500	51 000	1
<i>Praze</i>	28 600	110 000	6
<i>Liberci</i>	5 000	0	0
<i>Mostě</i>	47 400	351 000	6
<i>Ostravě</i>	23 300	432 000	8
<i>Plzni</i>	22 500	190 000	2
<i>Sokolově</i>	10 000	0	2
<i>H. Králové</i>	6 500	160 000	30
<i>ČBÚ</i>	0	94 000	0
CELKEM	159 800	1 388 000	55

Tabulka 9 Přehled sankcí a zastavených pracovišť.

7. STAV BOZP A BP V DOZOROVANÝCH ORGANIZACÍCH

ČBÚ eviduje údaje o provozních nehodách³ a pracovních úrazech⁴, ke kterým došlo při činnostech podléhajících dozoru orgánů SBS. Z evidovaných údajů ČBÚ sestavuje roční statistiky, které zveřejňuje na stránkách www.cbusbs.cz.

Stav BOZP a BP v dozorovaných organizacích je uveden v příloze č. 1 Informace o stavu bezpečnosti v hornictví a při nakládání s výbušninami za rok 2017.

Přestože v počtu pracovních úrazů došlo k navýšení o 30 pracovních úrazů oproti roku 2016, lze konstatovat, že dosahované výsledky v BOZP a BP při činnostech podléhajících dozoru SBS oscilují kolem nejnižší dosažitelné úrovně. Jedná se o dlouhodobější trend způsobený vysokou úrovní řízení BOZP a BP.

Příloha Informace o stavu bezpečnosti v hornictví a při nakládání s výbušninami za rok 2017

³ Provozní nehoda (havárie) – událost, kterou byly ohroženy životy nebo zdraví osob.

⁴ Pracovním úrazem je poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi.